

Ga maar rijden (1996)

‘We hebben geen werk voor je,’ zei manager CD, nadat ik voor de eerste keer was aangeschoven bij het avondoverleg van de Branchegroep Organisatieverandering. Mijn nieuwe stropdas knelde opeens nog meer dan hij al deed. Dit was niet het welkomstwoord dat ik had verwacht. CD keek serieus, bijna wanhopig, het was duidelijk dat hij niet blij was met mij als versterking van de groep. De vijf andere collega’s deden wat nerveus lacherig. Allemaal hadden ze amper werk, zo bleek uit het rondje dat we vervolgens deden. De markt is moeilijk momenteel, zei een van hen. Onze branchegroep moet misschien wel worden opgeheven, vond een ander. Mogelijk geldt dat voor heel BMC, ging een derde daar nog overheen.

Een gevoel van paniek bekreep mij. Waar was ik aan begonnen? Een uurtje later, onderweg naar huis over de donkere snelweg, in de grote leaseauto die ik gisteren had opgehaald, bleef die vraag mij maar bezighouden. De leaseauto was een oude Opel Omega, niet het nieuwe model waarvan ik meerdere indrukwekkende exemplaren had zien staan op het parkeerterrein bij het BMC-kantoorgebouw, middenin de woonwijk ‘t Ruige Veld te Leusden. Maar ja, ik was nog maar net in dienst. Als ik langer bij BMC zou blijven zou ik ook zo’n nieuwe Opel Omega krijgen, was mij verteld. Hoeveel langer? Waarom hadden ze mij aangenomen, als er geen werk voor mij was? Bij de Bestuursacademie was alles anders geweest. Ik was sectorhoofd en ik kleepte mij informeel, zoals iedereen daar. Veel mannen van BMC die ik bij mijn eerdere bezoeken

uit hun nieuwe Opels had zien stappen, waren keurig in pak, met stropdas en gepolijste schoenen. Veel vrouwen droegen mantelpakjes. Het beeld stond ver af van wat ik tot dusver had meegemaakt. Het maakte mij huiverig. Zou ik me daar ooit prettig bij kunnen voelen? Ik hield meer van eenvoud, sjofel, buiten, beestjes, geen poeha. Toen ik in de puberteit was had ik mij eens laten ontvallen dat ik nooit een stropdas zou dragen, omdat ik dan het gevoel zou hebben dat ik mijzelf zou opknopen. Zo voelde het nu bijna ook. Waar was ik mee bezig? Waarom moesten de mannen hier een stropdas dragen?

Ernstiger nog waren mijn twijfels of ik deze baan wel aan zou kunnen. Bij de Bestuursacademie had ik altijd een volle agenda gehad, ik was dagelijks in gesprek geweest met de opleidingscoördinatoren, met collega-managers en met andere medewerkers, van de ondersteuning bijvoorbeeld. Over ieders voortgang, de marktkansen, de toekomst, ik maakte mooie overzichten van activiteiten en bedragen en ik vergaderde wekelijks met het managementteam en met mijn eigen sector. Nu was ik benoemd tot 'senior adviseur'. Maar waarover zou ik kunnen adviseren? Ik had nog nooit advieswerk gedaan. Ik wás helemaal geen adviseur. Wist ik eigenlijk wel iets van de vraagstukken waar gemeenten hulp bij nodig hadden? Ik had in het verleden alleen bij twee kleine gemeenten gewerkt. Weliswaar had ik bij een van die gemeenten ook een organisatieverandering bewerkstelligd, maar dat was vooral op gevoel. Een opleiding op dat gebied had ik nooit gevolgd en er veel over gelezen had ik evenmin.

Natuurlijk moest ik weg bij de Bestuursacademie, dat was wel duidelijk. Ik had geweigerd om nog langer clustermanager voor de gezamenlijke bestuursacademies te zijn, omdat ik op directieniveau voortdurend werd tegengewerkt. Dat pikte ik niet langer. Maar het bestuur pikte mijn besluit niet, het was 'strategisch schadelijk'. Dat maakte mijn positie onhoudbaar. Ik had inmiddels vele sollicitatiebrieven geschreven en was hier en daar uitgenodigd voor een gesprek, maar het kwam steeds niet rond. Misschien was het niet de bedoeling dat ik gemeentesecretaris zou worden? Dat was de functie waar ik het meest op had geschreven. Ik had enige managementervaring, maar waarschijnlijk niet genoeg. BMC hapte uiteindelijk wel toe. Met onmiddellijk een vast dienstverband en een flink hoger salaris, geen probleem. Het was een zeer aantrekkelijk aanbod. Ik móest het voor mijn gevoel wel doen. Ik had een gezin, er moest toch 'brood op de plank'. Dus had ik besloten om de overstap naar BMC te maken. Ook al voelde ik me daar heel onzeker bij.

Toen ik na anderhalf uur staren over de donkere eindelijk thuis kwam voelde ik mij doodmoe. Toch kon ik die nacht niet goed slapen. Ik lag maar te woelen en bleef maar denken.

De volgende ochtend maakte ik meteen een afspraak met algemeen directeur JV, met wie ik in de afgelopen maanden diverse sollicitatiegesprekken had gevoerd. Toen ik aan het eind van de ochtend met enigszins brandende ogen tegenover hem aan de lange vergadertafel in zijn directiekamer zat, bleek hij niet onder de indruk van mijn relaas.

‘Ga maar rijden,’ zei hij glimlachend met zijn karakteristieke Gronings accent. Waren het werkelijk pretoogjes, waarmee hij dat zei? JV oogde ontspannen en leek zich totaal geen zorgen te maken. Het contrast met de tobvende collega’s van de Branchegroep Organisatieverandering was groot.

‘Ga maar rijden?’ herhaalde ik met dunne stem, terwijl de spieren in mijn lijf van onder tot boven nog steeds strak stonden.

‘Ja. Maak maar een afspraak met iedereen die je kent. Je hebt toch een groot netwerk? Overal is wel wat aan de hand. Hier op kantoor krijg je geen werk. Je moet het zelf zoeken. En dat is helemaal niet zo moeilijk. Het werk ligt gewoon op straat. Je hoeft het alleen maar op te rapen.’

Een groot netwerk? Had ik te veel gebluft in de sollicitatiegesprekken die ik met hem gevoerd had? Ik kende wel een aantal gemeentesecretarissen, vooral degenen die docent waren bij de Bestuursacademie. Ik zou hen kunnen bellen, al leek me dat erg ongemakkelijk. Wat moest ik zeggen? Dat ik nu bij BMC werkte en eens wilde langskomen om ‘bij te praten’? Hoe hypocriet! Maar kon het anders? ‘Koude acquisitie’ heette zo iets.

Probleem was ook dat ik hier geen eigen kamer en geen eigen bureau had. Waar kon ik rustig bellen? Er was alleen een grote gemeenschappelijke ruimte op de eerste verdieping, waar meerdere adviseurs op hun laptop tikten of met elkaar spraken. Iedereen zou daar getuige zijn van mijn ongemak. ‘Te veel,’ had JV gezegd, er waren te veel adviseurs op kantoor. En: ‘Je moet niet op kantoor zijn, maar bij de klant.’ Maar ik had nog geen klant. En die andere adviseurs waarschijnlijk ook niet. Er waren er twee van de

Branchegroep Organisatieverandering. Met hen sprak ik eerst even over enkele noodzakelijke weetjes en gebruiken, zoals waar het koffieapparaat stond, waar het papier lag, en dergelijke.

Aan de gemeenschappelijke werkruimte grensde ‘het aquarium’, zo noemde men hier de belendende kleine ruimte met glas rondom en uitzicht op het parkeerterrein met de rijen fonkelende Opels. Ook daar zaten enkele adviseurs met elkaar te praten. Toen deze adviseurs vertrokken, greep ik mijn kans en ging daar naar binnen, enigszins schichtig om mij heen kijkend. Had ik deze ruimte moeten reserveren? Zou ik er zodadelijk weer uit worden verdreven? Ik trok de glazen deur achter mij dicht en haalde de apparaten die ik gisteren van logistiek manager KF had ontvangen uit mijn bruinleren schoudertas: de gebruikte Apple laptop en – wel het nieuwste van het nieuwste – een mobiele telefoon met uitschuifbare antenne. Ik legde ze voor mij op de glad grijze vergadertafel. Het was mij opgevallen dat alle BMC-adviseurs zo’n Apple en zo’n telefoon hadden. Zoals ze ook allemaal een Opel hadden. De zon scheen fel door het raam naar binnen, het was warm, iedereen kon mij zien zitten en ik begon te transpireren, maar ik was tenminste alleen. Ik bladerde in mijn agenda naar mijn adresboek en begon nummers in te tikken op mijn telefoon. Helaas kreeg ik geen enkele gemeentesecretaris aan de lijn, ze waren allemaal in vergadering, ik kwam niet voorbij hun secretaresses. Gelukkig lukte het wel om een aantal afspraken vast te leggen.

Toen ik niet meer wist wie ik verder moest bellen en een tijdje ongelukkig naar buiten had gekeken, tikte ik het nummer van de Bestuursacademie in en vroeg naar interim-directeur JW. Ik wilde

vragen of mijn ontslag niet ongedaan gemaakt kon worden, omdat ik een verkeerde keus had gemaakt, omdat er geen werk voor mij bleek te zijn in mijn nieuwe baan. Wederom bleef ik steken bij de secretaresse. Overigens kende ik haar natuurlijk goed, ze reageerde enthousiast en ze vond het heel normaal dat ik een afspraak met JW wilde maken.

Ga maar rijden. Dat kon ik de komende dagen dus gaan doen, ofschoon ik er nog steeds weinig vertrouwen in had dat dit mijn redding zou gaan worden.